

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/86/2023
Identifikačné číslo spisu:	2116215180
Dátum vydania rozhodnutia:	26.09.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivan Rumana
Funkcia:	súdca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:2116215180.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov: 1/ J. X., narodený XX. G. XXXX, K., P. XXXX/X, 2/ F. X., narodená XX. Q. XXXX, K., P. XXXX/X, 3/ T. O., narodená XX. F. XXXX, K., P. XXXX/X, 4/ Ľ. Ď., narodený XX. T. XXXX, K., P. XXXX/X, 5/ X. F., narodený X. T. XXXX, K., P. XXXX/X, 6/ X. F., narodená XX. P. XXXX, K., P. XXXX/X, 7/ F. Q., narodená XX. P. XXXX, K., P. XXXX/X, 8/ Ľ. Q., narodený XX. Q. XXXX, K., P. XXXX/X, 9/ X. U., narodený X. Z. XXXX, K., P. XXXX/X, 10/ X. V., narodený XX. T. XXXX, K., P. XXXX/X, 11/ F. V., narodená X. T. XXXX, K., P. XXXX/X, 12/ Q. Q., narodený X. G. XXXX, K., P. XXXX/X, 13/ F. Q., narodená X. G. XXXX, K., P. XXXX/X, 14/ Bytové družstvo so sídlom v Trnave, IČO: 00175480, Trnava, Beethovenova 26, 15/ F. B., narodená XX. F. XXXX, K., P. XXXX/X, 16/ M. Q., narodená XX. G. XXXX, K., P. XXXX/X, 17/ Ľ. Q., narodený XX. F. XXXX, K., P. XXXX/X, 18/ M. U., narodená XX. P. XXXX, K., P. XXXX/X, 19/ Ľ. F., narodená XX. P. XXXX, K., P. XXXX/X, 20/ P. O., narodená XX. P. XXXX, I. X. K., O. XXX/XXX, 21/ X. Q., narodená XX. F. XXXX, K., P. XXXX/X, 22/ Š. A., narodený XX. F. XXXX, K., P. XXXX/X, 23/ B. A., narodená XX. P. XXXX, K., P. XXXX/X, 24/ L. I., narodený XX. F. XXXX, K., P. XXXX/X, 25/ E. Z., narodený XX. P. XXXX, K., Z. XXXX/X, 26/ Š. Č., narodený X. P. XXXX, K., P. XXXX/X, 27/ F. E., narodený XX. Z. XXXX, K., P. XX, 28/ F. P., narodená XX. H. XXXX, K., P. XXXX/X, 29/ M. U., narodená XX. F. XXXX, K., P. XXXX/X, 30/ I. P., narodená XX. T. XXXX, K., K. K. Č.. XXXX/XX, 31/ J. U., narodený XX. P. XXXX, K., P. XXXX/XX, 32/ A. U., narodená X. Z. XXXX, K., P. XXXX/XX, 33/ F. U., narodená XX. P. XXXX, K., P. XXXX/X, 34/ F. T., narodená XX. Q. XXXX, K., P. XXXX/X, 35/ F. A., narodený XX. Z. XXXX, K., P. XXXX/X, 36/ P. A., narodená XX. T. XXXX, K., P. XXXX/X, 37/ V. Q., narodená XX. T. XXXX, Q. K., U. F. J. Š. XX, 38/ P. Š., narodený XX. P. XXXX, K., Q. XX, 39/ I. Š., narodená XX. H. XXXX, K., Ľ. X. XX, 40/ H. E., narodený XX. F. XXXX, K., P. XXXX/X, 41/ U. E., narodená XX. F. XXXX, K., P. XXXX/X, 42/ F. Š., narodený X. T. XXXX, X. Č.. XX, 43/ P. K., narodený X. P. XXXX, K., P. XXXX/X, 44/ F. I., narodený XX. G. XXXX, K., P. XXXX/X, 45/ L. I., narodená XX. P. XXXX, K., P. XXXX/X, 46/ Ľ. K., narodená XX. P. XXXX, K., P. XXXX/X, 47/ F. K., narodený XX. P. XXXX, K., P. XXXX/X, 48/ J. X., narodený XX. P. XXXX, K., P. XXXX/X, 49/ P. X., narodená XX. T. XXXX, K., P. XXXX/X, 50/ D. A., narodený XX. P. XXXX, K., P. XXXX/X, 51/ Ľ. A., narodená XX. F. XXXX, K., P. XXXX/X, 52/ M. M., narodený X. L. XXXX, K., Z. O. XXXX/XX, 53/ F. B., narodená XX. P. XXXX, K., P. XXXX/X, 54/ P. B., narodený XX. H. XXXX, K., P. XXXX/X, 55/ X. B., narodený X. P. XXXX, K., P. XXXX/X, 56/ L. B., narodená X. Q. XXXX, K., P. XXXX/X, 57/ P. Š., narodený X. Q. XXXX, K., P. XXXX/X, 58/ F. Š., narodená XX. L. XXXX, K., P. XXXX/X, 59/ F. A., narodený XX. H. XXXX, K., P. XXXX/X, 60/ A. E., narodený XX. F. XXXX, K., P. XXXX/XX, 61/ A. E., narodená X. H. XXXX, K., B. XX, 62/ H. F., narodená X. P. XXXX, K., P. XXXX/X, 63/ B. A., narodený XX. H. XXXX, K., P. XXXX/X, 64/ P. A., narodená XX. P. XXXX, K., P. XXXX/X, 65/ P. F., narodená X. T. XXXX, K., P. XXXX/X, 66/ K. Š., narodený XX. F. XXXX, O. Q. Č.. XXX, 67/ L. V., narodená XX. F. XXXX, K., P. XXXX/X, 68/ X. O., narodený XX. Q. XXXX, K., P. XXXX/X, 69/ T. O.,

narodená X. F. XXXX, K., P. XXXX/X, 70/ P. F., narodená XX. P. XXXX, K., P. XXXX/X, všetci v zastúpení: Bytové družstvo so sídlom v Trnave, IČO: 00175480, Trnava, Beethovenova 26, všetci zastúpení: UNITED LAWYERS, advokátska kancelária, s. r. o, Bratislava, Mliekarenská 2, IČO: 36 662 291, proti žalovanej: Prima banka Slovensko, a. s., Žilina, Hodžova 119, IČO: 31 575 951, o vydanie bezdôvodného obohatenia, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 25. októbra 2022 č. k. 11CoCsp/59/2021-362, takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Trnave zo dňa 25. októbra 2022 č. k. 11CoCsp/59/2021-362 a vec mu v r a c i a na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Trnave (ďalej len „odvolací súd“) potvrdil rozsudok Okresného súdu Trnava (ďalej len „súd prvej inštancie“) zo 14. júna 2021, č. k. 32C/39/2017-315 o I. v napadnutom výroku II. o zamietnutí zvyšnej časti žaloby a v závislom výroku III. o priznaní žalovanej nároku na náhradu trov konania voči žalobcom 1/ - 70/. Žalovanej voči žalobcom 1/ - 70/ priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

2. Odvolací súd sa stotožnil so skutkovým a právnym posúdením súdu prvej inštancie. Medzi správcom a žalovaným došlo k uzavretiu zmluvy o termínovanom úvere, že žalovaný v roku 2011 v zmysle čl. 5.5 Zmluvy zvýšil úrokové rozpätie a že toto oznámil správcovi. Zo Zmluvy o termínovanom úvere č. 06/038/06 zo dňa 2. októbra 2006 vyplýva, že Bytové družstvo so sídlom v Trnave zastúpené Ing. Františkom Odkladalom, prokuristom, a žalovaný ako banka (Dexia banka Slovensko, a. s.) uzavreli zmluvu o úvere, na základe ktorej žalovaný sa zaviazal poskytnúť klientovi úver 5 000 000 Sk za účelom rekonštrukcie strechy a zateplenia obvodového plášťa bytového domu. Úročenie úveru bolo dojednané v bode 2.2.4. zmluvy, keď celková revizibilná úroková sadzba je hodnota 6 mesačného BRIBOR + úrokové rozpätie 1% ročne a mení sa podľa pravidiel stanovených v bodoch 5.4, 5.5. a 5.6. zmluvy. V bode 5.5. zmluvy je obsiahnuté dojednanie o tom, že banka má právo adekvátnym spôsobom meniť úrokovú sadzbu v prípade, ak dôjde k zmene miery rizika klienta, ktorá môže súvisieť predovšetkým so zmenou ratingu klienta stanoveného bankou, alebo so zmenou rizikovej váhy klienta podľa pravidiel stanovených NBS. Príslušnú zmenu úrokovej sadzby je banka oprávnená uskutočniť automaticky bez dodatkov k úverovej zmluve. Banka predmetnú zmenu v primeranej lehote oznámi klientovi. Listom Dexia banka Slovensko, a. s. zo dňa 8. júna 2011 adresovaného správcovi oznámila, že v súvislosti s bodom 5.5. úverovej zmluvy banka pristúpila k zmene úrokového rozpätia na 2,5 % ročne s tým, že táto zmena bude realizovaná odo dňa 1. júla 2011 a celková úroková sadzba bude predstavovať hodnotu 6 mesačného EURIBORU + 2,50 % p. a.. Žalobcom - vlastníkom bytov bolo priznané postavenie spotrebiteľov. Zo znenia bodu 5.5 vyplýva, že žalovaná je oprávnená jednostranne meniť úrokovú sadzbu, ak dôjde k zmene jej refinančných nákladov, alebo k zmene miery rizika klienta, ktorá môže súvisieť predovšetkým so zmenou ratingu klienta stanoveného bankou alebo so zmenou rizikovej váhy klienta podľa pravidiel stanovených NBS. Správca ako profesionál v danej oblasti má dostatok vedomostí a skúseností na porozumenie obsahu zmluvných dojednaní. Z tohto ustanovenia je zrejmé, že správca si musel byť vedomý toho, že banka môže jednostranne zmeniť úrokovú sadzbu v stanovených prípadoch. Tejto vedomosti zodpovedalo jazykové vyjadrenie ustanovenia, predchádzajúce rokovania banky a správcu o uzavretí zmluvy, vrátane jej pripomienkovania, ako aj následné správanie sa, keď správca aplikáciu uvedeného ustanovenia zo strany banky akceptoval. Na základe vykonaného dokazovania bolo ustálené, že zmluva bola dojednaná individuálne. Vzhľadom na späťvzatie žaloby žalobcami v rozsahu 1 958,23 eura, bola predmetom dovolacieho konania len časť o bezdôvodnom

obohatení vo výške s príslušenstvom.

3. Odvolací súd uviedol, že správca ako zástupca žalobcov, ako právnická osoba založená výlučne za účelom správy bytových domov, je povinný hospodáriť s majetkom vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome s odbornou starostlivosťou v súlade s podmienkami zmluvy o výkone správy. Ak nebola dodržaná objektívna starostlivosť, vytvára to zodpovednostný vzťah medzi ním a vlastníkami. Prehodnotenie miery rizika, ktorých sa spotrebiteľ mohol domáhať raz ročne, mohlo v istých prípadoch viesť aj k zníženiu úrokovej sadzby, a teda uvedené zmluvné ustanovenie mohlo byť aplikované aj v prospech žalobcov. Odvolací súd nevidel ani rozpor zmluvy s dobrými mravmi, keďže zmluva bola uzatváraná správcom vlastníkov bytov, u ktorého sa predpokladajú určité vedomosti, odvolací súd má za to, že zmluva bola dojednaná individuálne a ani výška zmeny úrokového rozpätia s ohľadom na okolnosti, za ktorých k nej banka pristúpila, nebola v takej výške, ktorá by bola neprimeraná. Žalobcov zastupoval správca s odbornou spôsobilosťou, ktorý mal možnosť do zmluvy zasiahnuť a jeho neskoršie nezasiahnutie bolo posúdené ako jeho rozhodnutie, a preto nemožno zmluvy považovať za formulárové.

4. V zmysle ust. § 78 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. (ďalej len „CSP“) ide o prípad, kedy sa pre úspech v spore vyžaduje účasť všetkých subjektov právneho vzťahu. Odvolací súd zamietol žalobu aj z dôvodu nedostatku aktívnej legitimácie, keďže žalobcami neboli v čase vyhlásenia rozsudku všetci aktuálni vlastníci bytov v bytovom dome, ktorých sa týkal skutkový a právny základ sporu.

5. Proti tomuto rozsudku podal žalobca (bytové družstvo zastupujúce všetkých žalobcov) včas dovolanie z dôvodu uvedeného v § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. b) CSP. V rámci dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP namietal nemožnosť použiť § 54 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), ktoré nadobudlo účinnosť od 01. januára 2008 a to aj s poukazom na prechodné ustanovenie § 879j OZ. Zmluvná podmienka uvedená v bode 5.5 sa netýka predmetu plnenia alebo ceny plnenia, ale jednostrannej možnosti zmeny predmetu plnenia alebo ceny plnenia dodávateľom (§ 53 ods. 3 písm. j) OZ), ako aj zmeny zmluvy bez neexistujúceho dôvodu (§ 53 ods. 3 písm. i) OZ). Predmetom konania je zmluvná klauzula bodu 5.5, ktorej právne posúdenie opomenuli súdy oboch inštancií vykonať a zaoberali sa odlišnými okolnosťami. Dovolateľ ju považuje za neurčitú a nezrozumiteľnú. V prvoinštančnom rozhodnutí boli citované súdne rozhodnutia, ktoré sa vyporiadali s bodom 4.6 zmluvy (v tomto prípade bodom 5.5) a určili ju za neprijateľnú. Preto bolo povinnosťou žalovanej zdržať sa používania tejto podmienky alebo podmienky s rovnakým obsahom. Odvolací súd nedefinoval konkrétne zmeny v bode 5.5, ktoré žalovaný aplikoval. Z hľadiska hmotného práva sú vlastníci voči banke podľa dovolateľa v postavení individuálnych veriteľov s ohľadom na princíp delenej zodpovednosti voči dodávateľom vrátane bánk bankám a podľa § 9 ods. 2 zákona č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov (ďalej len „ZoVB“) neexistuje solidarita. Ak sa vychádza z hmotnoprávných predpisov, na záväzky z bezdôvodného obohatenia sa aplikuje ust. § 9 ods. 2 ZoVB o delenej zodpovednosti vlastníkov, z toho logicky vyplýva záver, že ide o samostatné spoločenstvo, ak by mali byť vlastníci bytov a nebytových priestorov žalobcami alebo žalovanými v spore. Aktívne alebo pasívne legitimovaný však je správca vzhľadom na § 9 ods. 2 a 7 ZoVB. Ak by žalobu podal len správca bez uvedenia vlastníkov (ich individualizovaných mien), postupoval by v rozpore s platným znením ZoVB. V zmysle rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) žalobu mohli podať aj samotní vlastníci, vtedy by však neboli v žalobe zastúpení správcem, ale len by boli uvedení samotní vlastníci, čo však zjavne nie je súdom prejednávaný prípad. Po novele ZoVB (zákon č. 283/2018 Z. z.) správca bytového domu - teda zastupuje vlastníkov bytov a nebytových priestorov v súlade s § 9 ods. 7 zákona č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení neskorších predpisov ako už súdy desiatky krát judikovali v skutkovo totožných veciach. Prvoinštančný súd sa osobitne nevenoval aplikácii dobrých mravov § 39 OZ a odvolací súd sa podľa dovolateľa tým zaoberal bez zjavného odôvodnenia. Prvoinštančný súd nevyhodnotil časť dôkazov predložených žalobcom a z vykonaného dokazovania vyabstrahoval skutkový stav spojený s individuálnym dojednaním a oprávnenosťou zvýšenia úrokového rozpätia v príkrom rozpore so skutočnosťami, ktoré z dokazovania vyplynuli. Následne namietal neuvedenie zmeny v jednostrannom odstránení zvýšenia úrokového rozpätia.

6. Dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP odôvodnil žalobca položením otázok, od ktorých záviselo rozhodnutie veci a ktoré neboli dovolacím súdom vyriešené: 1/ „Je možné individuálne dojednať v zmysle § 53 ods. 2 OZ zmluvné ustanovenia s inou osobou ako spotrebiteľom?“ 2/ „Môže dodávateľ, ktorého zaťažuje dôkazné bremeno preukázania individuálneho dojednaní zmluvnej podmienky v súlade s § 53 ods. 3 OZ v spotrebiteľských zmluvách uniesť dôkazné bremeno individuálneho dojednaní podľa § 53 ods. 2 OZ prostredníctvom svedeckých výpovedí v iných súdnych konaniach, popisujúcich všeobecne kontraktálne konanie v iných zmluvných vzťahoch s inými spotrebiteľmi, ktoré o viac ako 3 roky predchádzalo uzavretiu v súdnom konaní preskúmvanej spotrebiteľskej zmluvy?“ 3/ „Sú podmienky uvedené v § 53 ods. 4 písm. a) až w) OZ spôsobujúce značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, ak sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny a sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak sú individuálne dojednané, považované za neprijateľné a teda neplatné podľa § 53 ods. 5 OZ, alebo sa na ne vzťahuje režim druhej vety § 53 ods. 1 OZ?“ 4/ „Aké sú výnimky aplikácie § 53a ods. 1 OZ na posudzované neprijateľné zmluvné podmienky; patria medzi ne „iné skutkové okolnosti“, „netotožnosť“, prípadne iné zákonné výnimky?“ 5/ „Je možné značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa v zmysle citovaného ustanovenia § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka hodnotiť podľa súdom hypoteticky nastolenej otázky, že by dodávateľ mohol na základe takto formulovaného ustanovenia aj znížiť úrokovú sadzbu, pričom však nikdy k zníženiu nedošlo?“ 6/ „Možno vylúčiť súdny prieskum zmeny pôvodne zmluvne dohodnutého predmetu plnenia alebo ceny plnenia aplikáciou ustanovenia § 53 ods. 2 OZ, ak sa jedná o zmenovú klauzulu podliehajúcu právnej úprave podľa § 53 ods. 3 písm. i) prípadne j) OZ a nie pôvodne dojednanú cenu plnenia resp. predmet plnenia?“ 7/ „Ak v čase uzavretia spotrebiteľskej zmluvy v r. 2006 ustanovenie § 53 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka vylučovalo z prieskumu neprijateľnosti iba predmet plnenia a cenu plnenia, možno v súdnom konaní začatom v r. 2017 vylúčiť z prieskumu súdu v zmluve uvedenú podmienku s poukazom na ustanovenie § 53 ods. 1 a 2 OZ v znení účinnom od 1.1.2017, ak, podľa § 879j Občianskeho zákonníka „Ustanoveniami tohto zákona sa spravujú aj právne vzťahy vzniknuté pred 1. januárom 2008; vznik týchto právnych vzťahov, ako aj nároky z nich vzniknuté pred 1. januárom 2008 sa však posudzujú podľa doterajších predpisov?“

7. Na základe vyššie uvedeného dovolateľ navrhol, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na nové konanie a rozhodnutie

8. Žalovaná považovala dovolanie za neprípustné a navrhovala, aby ho dovolací súd odmietol. Napadnuté rozhodnutie dáva jednoznačnú odpoveď na všetky podstatné otázky. Pripomenula nemožnosť preskúmvania skutkového stavu v rámci dovolacieho konania. Keďže bola zmluva individuálne dojednaná, ide v zmysle čl. 3 ods. 1 smernice č. 93/13/EHS o výnimku z uplatňovania neprijateľnej zmluvnej podmienky. Správca konal za vlastníkov a vystupoval ako ich zákonný zástupca. Predmetom sporu je vydanie bezdôvodného obohatenia z titulu zmeny úrokovej sadzby. Úrok pritom predstavuje cenu plnenia (úveru). Ak odvolací súd dospel k záveru, že vlastníci, zastúpení správcou mali možnosť ovplyvniť obsah zmluvy, je zrejmé, že ďalšie úvahy sú nadbytočné. Za dôvody zamietnutia žaloby súd považoval primárne individuálne dojednanie a nedostatok procesnej subjektivity žalobcov. Žalobcovia si sami nie sú istí, o akú neprijateľnú zmluvnú podmienku ide, pričom aj v dovolaní uvádzajú, že ide o prípad podľa § 53 ods. 4 písm. i) a j) OZ. Pritom môže ísť iba o jedno z týchto ustanovení. Ustanovenie § 53 ods. 4 písm. j) OZ sa navyše podľa § 53 ods. 16 písm. a) OZ neuplatňuje v prípade, ak je predmetom zmluvy obchod s finančnými nástrojmi a inými produktmi alebo službami, kde je cena závislá od pohybu kurzov a indexov na regulovanom trhu alebo od trhovej sadzby, na ktoré dodávateľ nemá vplyv. Keďže zmena ceny plnenia (úroku) je závislá nielen na úrokovom rozpätí, ale aj na sadzbe EUROBRIBOR, ktorú žalovaný neovplyvňuje, nemôže ísť o neprijateľnú zmluvnú podmienku podľa § 53 ods. 4 písm. j) OZ. Odvolací súd jasne a podrobne v niekoľkých bodoch odôvodnenia svojho rozhodnutia vysvetlil, prečo považuje bod 5.5 zmluvy za určitý a zrozumiteľný. Zástupca správcu potvrdil, že v čase uzavretia zmluvy boli vysvetlené a správcovi jasné všetky ustanovenia a správca ich takto akceptoval. Žalobcovia v dovolaní nešpecifikovali žiadne rozhodnutie, v nadväznosti na ktoré by sa mal aplikovať § 53a ods. 1 OZ. Pokiaľ ide o rozhodnutia o čl. 4.6 zmluvy o úvere (rozhodnutia NS SR sp. zn. 4Cdo/148/2018 alebo 6Cdo/127/2017), žalovaná poukazuje na konštatovanie v ods. 22 prvoinštančného rozsudku, že čl. 4.6 a 5.5 nie sú totožné, v dôsledku čoho nemožno aplikovať § 53a

ods. 1 OZ. Súd vždy musí individuálne posúdiť podmienky na vyhlásenie ustanovenia za neprijateľné. V konkrétnom prípade je podľa žalovanej zásadne, že v čase rozhodovania súdu prvej inštancie nebol čl. 5.5 zmluvy o úvere považovaný za neprijateľnú zmluvnú podmienku. Z jazykového znenia § 53a ods. 1 CZ však platí, že toto ustanovenie sa aplikuje iba v prípade zmluvnej podmienky v spotrebiteľskej zmluve, ktorá sa uzatvára vo viacerých prípadoch, a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje. Ak sa preukáže, že spotrebiteľ jej obsah ovplyvnil, nemožno aplikovať § 53s ods. 1 OZ, aj keď bola neprijateľná podmienka judikovaná v inom spore. Zároveň poukazovala na to, že Ústavný súd SR v náleze zo dňa 11. júna 2019 sp. zn. III. ÚS 438/2018 nepovažoval za rozhodnutie o totožnej neprijateľnej zmluvnej podmienke prípad, ak sťažovateľ nebol v skutkových okolnostiach v rovnakom postavení ako spotrebiteľia v už citovaných rozhodnutiach pretože v napadnutom rozhodnutí najvyšší súd vychádzal pri posúdení rozhodcovskej doložky ako neprijateľnej podmienky v spotrebiteľskej zmluve z iných skutkových zistení. Rovnaké pravidlo by sa malo aplikovať aj na iné typy neprijateľných zmluvných podmienok. Žalobcovia navyše neuviedli žiadne právoplatné rozhodnutie, ktoré by 08.06.2011 určovalo totožné ustanovenie za neprijateľnú podmienku. Preto sa nemôže domáhať aplikácie § 53d OZ.

9. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že žalobcovia dovolanie podali v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné. Dovolací súd preto napadnuté uznesenie podľa § 449 ods.1 CSP zrušil a podľa § 450 CSP vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP

10. Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11. Žalobcovia okrem iného namietali nepreukázanie individuálneho dojednanie zmluvných podmienok najmä s poukazom na zmenovú klauzulu 5.5, v zmluve o termínovanom úvere č. 06/038/06 zo dňa 02. októbra 2006, ktorú považovali za neprijateľnú zmluvnú podmienku.

12. Podľa bodu 5.5 zmluvy o termínovanom úvere zmluve o termínovanom úvere č. 06/038/06 zo dňa 02. októbra 2006 (čl. 40) „Banka má právo adekvátnym spôsobom meniť úrokovú sadzbu v prípade, ak dôjde k zmene jej Refinančných nákladov alebo k zmene miery rizika Klienta. Zmena miery rizika Klienta môže súvisieť predovšetkým so zmenou ratingu Klienta stanoveného Bankou, alebo so zmenou rizikovej váhy Klienta podľa pravidiel stanovených Národnou bankou Slovenska. Pre posúdenie výšky Refinančných nákladov a zmeny miery rizika Klienta sú rozhodujúce skutočnosti platné v čase ich ostatného posúdenia v porovnaní s aktuálnymi rozhodujúcimi skutočnosťami. Príslušnú zmenu úrokovej sadzby je Banka oprávnená uskutočniť automaticky bez dodatkov k Úverovej zmluve. Banka predmetnú zmenu písomne v primeranej lehote oznámi Klientovi“.

13. Žalovaná listom zo dňa 08. júna 2011 zn. 56/ROC/2011 oznámila Bytovému družstvu vo sídlom v Trnave zvýšenie úrokového rozpätia podľa bodu 5.5. úverových zmlúv medzi ktorými je uvedená aj úverová zmluva č. 06038/06, že dňom 01. júla 2011 sa mení úrokové rozpätie predmetných úverov na 2,50% p. a. Celková úroková sadzba bude predstavovať hodnotu 6 mesačného EUROBRIBORU + 2,50% p. a. Z uvedenej listu je zrejmé, že nedošlo k zmene sadzby BRIBOR, ale k zmene sadzby v úrokovom rozpätí (bod 2.2.4.3), ktoré žalovaná zmenila z 1% p. a. na 2,50% p. a.

14. Dovolací súd zistil, že obsahovo podobná zmluvná podmienka v bode 5.5. Zmluvy o termínovanom úvere č. 06/093/08 zo dňa 16. decembra 2008 v znení: „ Banka má právo adekvátnym spôsobom meniť úrokovú sadzbu v prípade, ak dôjde k zmene miery rizika Klienta. Zmena miery rizika Klienta môže

súvisieť predovšetkým so zmenou ratingu Klienta stanoveného Bankou, alebo so zmenou rizikovej váhy Klienta podľa pravidiel stanovených Národnou bankou Slovenska. Pre posúdenie zmeny miery rizika Klienta sú rozhodujúce skutočnosti platné v čase ich ostatného posúdenia v porovnaní s aktuálnymi rozhodujúcimi skutočnosťami. Príslušnú zmenu úrokovej sadzby je Banka oprávnená uskutočniť automaticky bez dodatkov k Úverovej zmluve. Banka predmetnú zmenu v primeranej lehote oznámi Klientovi“, bola už predmetom skúmania vo veci Okresného súdu Piešťany v konaní o vydanie bezdôvodného obohatenia medzi totožnými účastníkmi konania a vo výroku rozsudku sp. zn. 14C/21/2017 zo dňa 13. augusta 2020 v spojení s potvrdzujúcim rozsudkom Krajského súdu v Trnave sp. zn. 25Co/90/2020 zo dňa 24. novembra 2021 bola vyhlásená za neprijateľnú. Dovolací súd rozsudkom sp. zn. 5Cdo/71/2022 zo dňa 31. mája 2023 dovolanie žalovanej Prima banky Slovensko, a. s. zamietol.

15. List žalovanej zo dňa 08. júna 2011 zn. 56/ROC/2011 neobsahuje špecifikáciu dôvodu zvýšenia úrokovej sadzby, ale iba všeobecný odkaz na bod 5.5. úverovej zmluvy.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP

16. Podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

17. Dovolací súd z rozsudku Najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/71/2022 zo dňa 31. mája 2023 vychádzal ako z prejudikatúry, ktorá už vyhodnotila právnu otázku týkajúcu sa neprijateľnej zmluvnej podmienky, ktorá už bola v rozhodovacej praxi dovolacím súdom vyriešená. V tejto súvislosti poukazuje na body odôvodnenia rozsudku 13., 13.1., 13.2., 13.3, 14., 14.1, podľa ktorých:

18. „13. Otázkou relevantnou v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP je právna otázka, ktorá ešte nebola riešená dovolacími senátmi najvyššieho súdu, takže vo vzťahu k nej sa ani nemohla vytvoriť a ustáliť rozhodovacia prax dovolacieho súdu. Dovolateľka za takúto otázku označila dve otázky: 1/ či je spor medzi bankou a správcom bytového domu ohľadom nárokov vyplývajúcich zo zmluvy o úvere spotrebiteľským sporom podľa § 290 a nasl. CSP, 2/ či je zmluva o úvere uzavretá medzi bankou a správcom bytového domu, ktorý koná v mene vlastníkov bytov pri výkone správy bytového domu, spotrebiteľskou zmluvou.

19. 13.1. Spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu uzavretá medzi dodávateľom a spotrebiteľom. Uvedené hľadisko je rozhodujúce pre materiálne posúdenie povahy spotrebiteľskej zmluvy, ktorú možno z tohto dôvodu nazvať aj zmluvou orientovanou na subjekty. O spotrebiteľskú zmluvu ide iba v prípade, ak ide o vzťah dodávateľa a spotrebiteľa, pretože z uvedeného vyplýva, že spotrebiteľ do právneho vzťahu vstupuje s cieľom obstarat', resp. získať tovary a služby pre svoju osobnú spotrebu alebo pre potreby svojej domácnosti a členov rodiny. Je to charakter spotrebiteľa ako zmluvnej strany a účastníka právneho vzťahu, ktorý má zásadný právny význam aj pre účelové určenie obsahu a zamerania právneho vzťahu smerom k zabezpečovaniu osobných potrieb. Je zrejmé, že súčasne musí byť splnená podmienka zmluvnej účasti tak spotrebiteľa, ako aj dodávateľa. O spotrebiteľskú zmluvu pôjde aj v prípadoch, keď do spotrebiteľského záväzku vstupuje spotrebiteľ, ktorý je zo zákona zastúpený kvalifikovanou osobou ako zástupcom pre prípad dojednania konkrétnych služieb a tovarov a ich dodávky a pod. Takýmto prípadom je aj správca bytového domu, ktorý vychádzajúc zo zmocnenia udeleného vlastníками bytov a nebytových priestorov v bytovom dome, dojednáva konkrétne zmluvné podmienky dodávky a odberu tovarov a služieb v mene vlastníkov bytov a nebytových priestorov.

20. 13.2. Pozícia správcu je zakotvená aj v § 8b zákona č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení účinnom od 01. júla 2007, ďalej len „BytZ“, (ktoré znenie bolo účinné aj v čase uzavretia úverovej zmluvy). Správca vystupuje v pozícii priameho zástupcu vlastníkov a koná v mene vlastníkov. Správca síce koná samostatne vo veciach zariadenia záležitostí bytového domu,

môže však konať len v mene vlastníkov, čo znamená, že aj zmluvy, ktoré uzatvára, neuzatvára vo svojom mene, ale v mene vlastníkov. Správca pri uzatváraní zmlúv nevystupuje ako účastník týchto zmlúv (ako zmluvná strana), pretože plnenia zo zmlúv nie sú poskytované správcovi, teda nie sú realizované v jeho prospech, ale sú realizované v prospech jednotlivých vlastníkov bytov či nebytových priestorov. Práva a povinnosti z tejto zmluvy vznikajú vlastníkom bytov. Tomuto výkladu neodporuje ani § 8b ods. 3 BytZ, na ktorý odkazuje aj dovolateľ, pretože tento upravuje vzťah medzi správcom a vlastníkami, ktorý je založený zmluvou o výkone správy. Správnosť toho záveru vyplýva aj z následnej právnej úpravy (ktorá sa však na posudzovanú zmluvu ešte nevzťahuje) § 25 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, ktorá zaviedla špeciálny režim pre úvery poskytované bankami alebo pobočkami zahraničných bánk vlastníkom bytov alebo nebytových priestorov zastúpených správcom alebo spoločenstvom vlastníkov, účelom ktorých je oprava alebo údržba bytového domu (§ 24a zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch).

21. 13.3. V predjednávanej veci bola uzavretá zmluva o termínovanom úvere č. 03/093/08 dňa 16. decembra 2008 medzi Dexia bankou, a.s. (právny predchodca žalovanej) a vlastními bytov v bytovom dome na ul. X. K. č. súp. XXX, Obec H. zapísaného na LV č. XXXX k. ú. H., Správa katastra Piešťany, ktorých menný zoznam tvorí prílohu č. 1 zmluvy. Vlastníci bytov boli zastúpení svojím správcom Bytovým družstvom so sídlom v Trnave (žalobcom). Predmetom zmluvy bolo poskytnutie úveru vo výške 999 000 SKK na vybudovanie plynovej kotle v bytovom dome. Ide teda o zmluvu spotrebiteľskú.

22. 14. Z definície spotrebiteľského sporu podľa § 290 CSP vyplývajú dva rozhodujúce predpoklady na to, aby v konaní mohli byť uplatnené ustanovenia § 290 až 300 CSP. Prvým predpokladom je, že ide o spor medzi dodávateľom a spotrebiteľom a druhým predpokladom je, že ide o spor vyplývajúci zo spotrebiteľskej zmluvy alebo spor so spotrebiteľskou zmluvou súvisiaci. Citované zákonné ustanovenia sú použiteľné na spory o individuálnom nároku dodávateľa voči spotrebiteľovi alebo spotrebiteľa voči dodávateľovi. Za spotrebiteľský spor považuje právna veda aj prax spor o akejkolvek otázke týkajúcej sa (vyplývajúcej zo) spotrebiteľskej zmluvy, napríklad či zmluva vznikla, či je platná, či naďalej trvá, ďalej otázky výkladu obsahu spotrebiteľskej zmluvy, posúdenie nárokov z nej vyplývajúcich, ako aj nárokov z jej porušenia a iné. Za spory súvisiace so spotrebiteľskou zmluvou môžu byť považované aj nároky z bezdôvodného obohatenia, nároky z mimozmluvnej zodpovednosti, nároky z nekalej súťaže a nekalých obchodných praktík, nároky zo zodpovednosti za škodu spôsobenú vadnou vecou a iné.

23. 14.1. Predmetom konania v danom prípade je nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia získaného žalovanou z plnenia z úverovej zmluvy, majúcej charakter spotrebiteľskej zmluvy (viď bod 11.), ktorá obsahuje neprijateľnú zmluvnú podmienku (bod 5.5.). Ide o nárok vlastníkov bytov, za ktorých koná ich správca ako priamy zástupca (§ 8b BytZ), teda spotrebiteľov, uplatnený voči banke ako právnomu nástupcovi subjektu, ktorý im úver poskytol, v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti, teda dodávateľovi. Súd v základnom konaní preto správne aplikovali ustanovenia § 290 až 300 CSP. 15. Dovolací súd uzatvára, že dovolateľkou nastolené dovolacie otázky spĺňajúce kritériá prípustnosti dovolania súdy nižších inštancií právne posúdili správne. Znamená to, že dovolanie žalovanej je prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, avšak nie je dôvodné. Dovolací súd, ktorý je prísne viazaný dovolacími dôvodmi v rozsahu ako ich nastavila dovolateľka, dovolanie zamietol s poukazom na § 448 CSP. 16. Žalobca bol v dovolacom konaní úspešný, preto mu v zmysle § 255 ods. 1 CSP vznikol voči žalovanej nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.“

24. Dovolací súd rozsudkom sp. zn. 5Cdo/71/2022 zo dňa 31. mája 2023 dovolanie žalovanej Prima banky Slovensko, a. s. zamietol. Ide o meritórne rozhodnutie, ktoré vyslovilo meritórny právny názor na predmet konania, s tým, že išlo o spotrebiteľskú zmluvu. Dovolací súd súčasne zistil existenciu uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 9Cdo/135/2022 zo dňa 26. júla 2023 v obdobnom spore žalobcov 1) Bytové družstvo so sídlom v Trnave a spol. proti žalovanej Prima banka Slovensko, a. s. Žilina, ktorým bolo dovolanie žalobcu 1) odmietnuté v odôvodnení v bode 57. podľa ktorého nebolo možné uskutočniť meritórny dovolací prieskum, nakoľko obsah dovolania a vymedzenie prípustnosti dovolania podľa § 421 písm. b) CSP nemalo zákonom vyžadované náležitosti. Vzhľadom na to, že uznesením sp.

zn. 9Cdo/135/2022 nedošlo k meritórnemu prieskumu dovolania, dovolací súd vychádzal u predjudikatúry založenej rozsudkom sp. zn. 5Cdo/71/2022.

25. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.